

Coláiste an Phiarsaigh

Dearcadh na Scoile Maidir le Bulaíocht

Creideann pobalscoile Choláiste an Phiarsaigh go bhfuil an ceart ag gach dalta oideachas saor ó eagla agus imeaglú a fháil.

Féachann an scoil ar an mbulaíocht mar sharú ar chearta an duine agus mar bhagairt dháiríre do féin-sheasamh agus féin-mhuinín daltaí a bhfuil bulaíocht á déanamh orthu.

Féachtar ar gach cás a thuairiscítear, go dáiríre agus deintear déileáil leis, ag cur san áireamh folláine an sprioc dhalta agus déantóir na coire.

Tá foireann 'Frith-Bhulaíochta' bunaithe ar a bhfuil baill foirne, chun timpeallacht atá saor ó bhulaíocht a chothú agus chun déileáil le heachtraí bulaíochta, más ann dóibh.

Tugtar tosaíocht, i gcás bulaíochta, an eachtra a thabhairt chun críche (*agus sa tslí sin cosaint don duine/daoine a bhfuil sprioc bulaíochta déanta orthu*), na ceistanna a réiteach agus na gaolta eatarthu a athbhunú chomh fada agus is féidir go praiticiúil, ag úsáid an cur chuige 'Leasú, ní Milleán'.

Bítear ag súil go gcuireann gach dalta le cruthú agus caomhnú timpeallacht shábhálta sa scoil. Ba chóir dóibh, a luaithe agus a mbíonn a fhios acu, aon eachtra bulaíocht, laistigh nó lasmuigh den scoil, a bhfuil baint aige le pobal na scoile, a chur in iúl do dhuine freagrach iontaofa fásta. Tá eachtra bulaíochta ró-dháiríre gan é a thuairisciú.

Spreagtar daltaí páirt a ghlacadh i saol na scoile go ginearálta ag úsáid struchtúir bunaithe na scoile. Baineann féinfhios bulaíochta agus tuillteanas gníomhú chun é a stopadh, leis an rannpháirtíocht seo.

Polasaí Frithbhulaíochta

1. I gcomhréir le riachtanais an Acht Oideachais (Leas) 2000 agus na dtreoirínte faoi chód iompair a d'eisigh an Bord Náisiúnta um Leas Oideachais tá an beartas frithbhulaíochta seo a leanas glactha ag Bord Bainistíochta choláiste an Phiarsaigh, mar chuid de chód iompair iomlán na scoile. Géilleann an beartas go huile agus go hiomlán do riachtanais Ghnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iar-bhunscoile a foilsíodh i Meán Fómhair 2013.
2. Aithníonn an Bord Bainistíochta a thromchúisí atá iompar bulaíochta agus a dhiúltaí a d'fhéadfadh a thionchar a bheith ar dhaltaí, agus geallann an scoil dá réir cloí leis na príomhphrionsabail dea-chleachtais seo a leanas agus iompar bulaíochta á chosc agus á chomhrac.

Cultúr dearfach a bheith i réim sa scoil:

- ina nglactar go fonnmhar le difríocht agus le héagsúlacht agus ina léirítear meas ar chuimsitheacht;
- ina spreagtar daltaí chun iompar bulaíochta a nochtadh agus a phlé i dtimpeallacht neamhbhagrach; agus

- ina gcuirtear caidreamh bunaithe ar mheas chun cinn ar fud phobal na scoile;
- Ceannaireacht éifeachtach;
- Cur chuige uile scoile;
- Tuiscint i bpáirt faoin rud is bulaíocht ann agus faoin tionchar is féidir a bheith aige
- Feidhmiú straitéisí oideachais agus coiscthe (lena n-áirítear bearta chun feasacht a mhúscailt trí imeachtaí) a chothaíonn ionbhá, meas agus athléimneacht sna daltaí; agus ina dtéitear i ngleic go sainráite le cibearbhulaíocht agus le bulaíocht bunaithe ar aitheantas, lena n-áirítear bulaíocht homafóbach agus trasfóbach;
- Maoirseacht agus monatóireacht éifeachtach ar dhaltaí;
- Tacaíochtaí don fhoireann;
- Teagmhais bhulaíochta a thaifeadadh agus a imscrúdú ar shlí chomhsheasmhach agus obair leantach a dhéanamh ina dtaobh (lena n-áirítear straitéisí aitheanta idirghabhála a úsáid; agus
- Meastóireacht leanúnach ar a éifeachtaí atá an beartas frithbhulaíochta.

3. I gcomhréir le Gnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iar-bhunscoile seo é an sainmhíniú ar bhulaíocht:

An rud a thuigtear le bulaíocht ná iompar diúltach neamhiarrtha, bíodh sé i bhfoirm iompar briathartha, síceolaíoch nó fisiciúil, a dhéanann duine aonair nó grúpa in aghaidh duine nó (daoine eile) agus a dhéantar arís agus arís eile.

Áirítear na cineálacha iompair bhulaíochta seo a leanas ar an sainmhíniú ar bhulaíocht:

- Aonarú d'aonghnó, cúlchaint mhailíseach agus saghasanna eile bulaíochta gaolmhar.
- Cibear-bhulaíocht agus
- Bulaíocht homafóbach, bulaíocht chiníoch, bulaíocht bunaithe ar bhallraíocht den Lucht Siúil agus bulaíocht ar dhuine faoi mhíchumas nó ar dhuine a bhfuil riachtanais speisialta oideachais aici/aige

Ní chuimsíonn an sainmhíniú seo ar bhulaíocht teagmhais aonraithe nó teagmhais aon uaire d'iompar diúltach d'aon turas, lena n-áirítear téacsteachtairacht mhaslach nó goilliúnach aon uaire nó teachtaireachtaí príobháideacha eile agus ba cheart déileáil leo, mar is cuí, de réir chód iompair na scoile. Ach, i bhfianaise an bheartais seo, féachfar ar theachtairacht, íomhá nó ráiteas poiblí goilliúnach aon uaire ar shuíomh gréasáin líonra poiblí nó ar fhóram poiblí eile ar féidir an teachtaireacht, an íomhá nó an ráiteas sin a fheiceáil air agus/nó a bheith athráite ag daoine eile mar iompar bulaíochta. Iompar diúltach nach n-áirítear sa sainmhíniú seo ar bhulaíocht, déileálfar leis de réir chód iompair na scoile.

Tugann Agusín 1 liosta de shamplaí faoi leith d'iompar bulaíochta. Ní liosta uileghábhalach é. Gheofar eolas breise ar na cineálacha éagsúla bulaíochta in Agusín 2 den phosasaí seo agus i Roinn 2 de na Gnásanna Frithbhulaíochta Bunscoile agus Iar-bhunscoile.

4. Is iad seo a leanas an múinteoir/na múinteoirí ábhartha a dhéanfaidh bulaíocht a imscrúdú agus a dhéileálfaidh léi:

Síle Ní Shéaghdha.
P.O. Micheál Ó Tuama
L.P.O. Liam Ó Laighin

(‘Ag leibhéal na meanscoileanna, deanfaidh an scoil cinneadh, ag cur san áireamh a cuinsí féin, cén baill foirne a bheidh freagrach.’ cur chuige 6.8.3.).

5. San áireamh sna straitéisí a choscann bulaíocht ina measc (straitéisí a bhaineann le cosc cibearbhulaíocht, homofóbach agus trasfóbach) a úsáidtear sa scoil tá:

- Módúil fritbulaíochta clár OSPE faoi mar a bhaineann sé le gach scoilbhliain
- Rannóga frithbulaíochta an clár CSPE faoi mar a bhaineann sé le gach scoilbhliain
- Ar a laghad cúig cheacht, feacht a spreagadh, gach scoilbhliain do gach bliain ghrúpa (*mar sh. iad siúd atá ar fáil ó rannóg ‘Féinfeacht a Spreagadh’ ar shuíomh idirlíon Feachtas Frithbulaíochta*) ar a laghas ceann amháin curtha i gcrích gach leath théarma, agus ag míniú go honnghníomhach nádúir agus éagsúlacht, cúiseanna agus iarmhairtí agus do-ghlacacht na bulaíochta.

Cabhraítear le daltaí scéal na bulaíochta a scrúdú i slí ciúin reasúnach, lasmuigh d’atmospéar teannasach eachtraí bulaíochta faoi leith. Sa phróiseas tá eolas curtha ar fáil dóibh faoi nádúir na bulaíochta agus na foirmeach éagsúla bulaíochta atá ann.

Cuirtear ar a súile do na daltaí cad iad na hiarmhairtí a bhaineann de shíor le hiompar na bulaíochta dóibh siúd a deineadh bulaíocht orthu, cé nach bhfuil se soiléir ag an am go dtarlaíonn an eachtra.

Spreagtar daltaí chun cleachtas bulaíochta a aithint, é a dhiúltú agus é a thuairisciú, ar an bpointe boise nó trí cheistneoirí rialta a úsáidtear sa scoil.

Trí chur i láthair nó ceachtanna eile, cuirtear in iúl do bhaill foirne

agus tuismitheoirí/caomhneoirí nádúir na bulaíochta agus na comharthaí a chuireadh in iúl go raibh bulaíocht á dhéanamh ar dalta. Spreagtar iad a bheith ar aire ag faire amach do chomharthaí na bulaíochta agus aon amhras faoi a thuairisciú don ‘Múinteoir Caoi’, Comhordaitheoir Foireann Bulaíochta nó aon bhall den ‘Fhoireann Frithbulaíochta’ (i gcás baill foirne) nó aon bhall foirne (i gcás tuismitheoirí/caomhneoirí).

Trí thuairiscí rialta i nuachtlitireacha scoile agus cumarsáidí eile chomh maith le cruinnithe le tuismitheoir/grúpaí caomhneoirí, cuirtear in iúl do thuismitheoirí/caomhneoirí eolas maidir le gníomhaíochtaí scoile a reachtálann an ‘Fhoireann Frithbulaíochta’ agus spreagtar iad chun tacú lena leithéid.

- Lá/seachtain cairdiúil/frithbhulaíochta.
- Piarmhonatóireacht/córas Meitheal.

6. Is é nós imeachta agus fiosrúchán scoile, an athleanúint agus taifead ar iompar bulaíochta agus an cur chuige straitéiseach a úsáidtear sa scoil chun déileáil le cásanna bulaíochta ná (*an cur chuige ceithre chéim atá ar fáil ó rannóg 'Resolving Bullying Situations' den súiomh Feachtas Frithbulaíochta*) mar a bhfuil:
- Deineann an Múinteoir Ábhartha/Foireann Frithbulaíochta fiosrúchán i ngach cás tuairiscaithe nó maidir le cásanna iompair amhrasacha bulaíochta, is cuma an laistigh nó lasmuigh den scoil a tharla sé, ag súil le fíricí a aimsiú agus deireadh a chur leis an iompar.
 - Tá cosaint ar cheart ag an scoil, tríd an 'Múinteoir Ábhartha/Foireann Frithbulaíochta Foirne' iarraí ar aon dalta cuntas a scríobh i dtaobh a tharla, mar chuid dá bhfiosrúchán. Is cur chuige caighdeánach é seo agus ní gá go gceapfaí go bhfuil dalta ciontach as mí iompar.
 - Cuirtear agallamh ar dhaltáí ar cuireadh ina leith go rabhadar gafa le hiompar bulaíochta ag 'Múinteoir Ábhartha/ball den bhFoireann Frithbulaíochta' chun méid agus saghas an iompair agus aon chúiseann a bheadh leis a dheimhniú. Sa chás go rabhadar gafa le hiompar bulaíochta, iarrtar orthu geallúint sollúnta a shíniú go gcaithfidh siad go cóir le gach dalta, go cothrom agus le meas, dalta/í ar díriodh bulaíocht orthu san áireamh.
 - Ní chuireann an Múinteoir Ábhartha/Foireann Frithbulaíochta an milleán ar aon duine ach deiléalann siad leis mar 'bhotún' gur féidir agus go gcaithfear a chur ina cheart. Cuireann sé béim ar an mian nach pionós atá á chur ar dheantóir na coire ach gur ag labhairt leo atáthar, chun a mhíniú dóibh cé chomh díobhálach agus chomh goilliúnach agus atá bulaíocht agus chun geallúint a fháil go stopfaidh an bulaíocht. Má thagann an geallúint sin chun cinn agus go ngeallann siad é ní bheadh aon phionós agus beidh deireadh leis mar scéal. Níl daltaí a rinne tuairisciú ar an mbulaíocht ag déanamh 'tríoblóide' do dhaoine eile, sa tslí gur féidir leo teacht as tríoblóid a bheidh rompu má leanann leis an mí iompar bulaíochta.
 - Nuair a bhíonn fiosrúchán thart agus/nó go bhfuil réiteach le scéal bulaíochta, líonfaidh an Múinteoir Ábhartha/Foireann Frithbulaíochta tuairisc ina gcuirtear torthaí a bhfiosraithe, an straitéis a cuireadh i gcrích agus an toradh a bhí ar an idirghabháil, chomh maith le haon eolas riachtanach eile.
 - Má tá a leithéid de gheallúint sínithe ag dalta agus ansin go roghnaíonn sé an geallúint a bhriseadh agus go leanann siad leis an iompar bulaíochta, is féidir ansin a mheas nach 'botún' é seo. Sa chás seo cuirfear an tuismitheoir/caomhneoir ar an eolas agus iarrtar orthu geallúint a n-íníon/mac a chomhsíniú. Má bhristear an geallúint trí leanúint leis an mbulaíocht is eachtra tromchúiseach a bheidh ann agus d'fheadfadh údarais na scoile smachtbhannaí an trom a ghearradh. [Féach na smachtbhannaí thíos]
 - Coiméadtar na caipéisí uile a bhaineann le heachtraí agus na réitigh go sábhálta sa scoil.

Smachtbhannaí:

Nuair a fhaightear amach go raibh dalta gafa le hiompar bulaíochta, gur thug an dalta geallúint stopadh agus gur bhris siad an geallúint, d'fhéadfaí aon smachtbhannaí thíos a ghearradh:

- D'fhéadfaí iarraí air/uirthi geallúint eile a shíniú, agus an uair seo bheadh sé comhsínithe ag tuismitheoir/caomhneoir.
- D'fhéadfadh an 'Múinteoir Ábhartha'/ball den 'bhFoireann Frith-bulaíochta' (an comhordaitheoir frith-bhulaíochta de ghnáth) teagmháil a dhéanamh le tuismitheoir/i/caomhneoir/i chun méid agus nádúir an iompar bulaíochta a chur in iúl le súil chun stairtéis a aontú a lorgódh deireadh a chur leis an iompar bulaíochta agus go dtabharfaí an geallúint sin;
- D'fhéadfaí cuireadh a thabhairt do tuismitheoir/i/caomhneoir/i teacht go dtí cruinniú leis an an 'Múinteoir Ábhartha'/Foireann Frith-bhulaíochta' agus an príomoide agus d'fhéadfaí an dalta a chur ar fionraí ón scoil.
- D'fhéadfaí an cás a chur os comhair an Bord Bainistíochta agus d'fhéadfaí an dalta a dhíbirt as an scoil

7. Is é seo a leanas clár tacaíochta na scoile chun tacú le daltaí a mbíonn bulaíocht déanta orthu:

- Daltaí a mbíonn bulaíochta déanta orthu:
 - Deireadh a chur leis an iompar bulaíochta
 - An cultúr scoile a athrú chun níos mó measa a chothú do dhaltaí a mbíonn bulaíocht déanta orthu agus gach dalta.
 - An cultúr scoile a athrú chun níos mó ionbhá a chothú do dhaltaí a mbíonn bulaíocht déanta orthu.
 - Ag cur in iúl go soiléir nach ar an iobartach atá an locht go bhfuil an bulaíocht ag tarlú, trí úsáid a bhaint as an gclár féinfheasachta.
 - Ag cur in iúl go soiléir nach ar an iobartach atá an locht go bhfuil an bulaíocht ag tarlú, ag ionannú iad siúd atá freagrach agus eachtraí bulaíochta a réiteach go tapaigh.
 - Tar éis réitigh, go bhfuil an deis ag daltaí a mbíonn bulaíocht déanta orthu ráiteas tionchair íospartaigh a dhéanamh
 - Áiseanna comhairleorachta imleor tráthúil, a chur ar fáil do dhaltaí a bhfuil gá acu leis.
 - Ag cabhrú le daltaí a mbíonn bulaíocht déanta orthu a féinmheas a fheabhsú á spreagadh a bheith páirteach i ngníomhaíochtaí a chabhraíonn leo cairde agus scileanna sóisialta a fhorbairt (e.g. páirt a ghlacadh in obair ghrúpa sa rang agus páirt a ghlacadh i ngrúpa seach-churacalaim i rith nó i ndiaidh scoile).
 - 'Córas Meantóireachta' a chur i bhfeidhm (má bhaineann sé le hábhar)

- Daltaí a dheineann bulaíocht:

- É a dhéanamh soiléir nach gcuirtear pionós ná milleán ar dhaltai a rinne bulaíocht, má dheineann siad iad féin a leasú agus go bhfaigheann siad 'bileog ghlan'
- É a dhéanamh soiléir, go bhfuil daltaí a rinne bulaíocht ach atá leasaithe anois, ag déanamh an rud ceart agus onórach agus iad a mholadh as seo a dhéanamh
- Áiseanna imleor comhairleoireachta a chur ar fáil chun cabhrú leo slíe eile a fhoghlaim a shásóid a riachtanais, seachas cearta daoine eile a shárú.
- Ag cabhrú leo siúd ina gháthar, a féinmheas a fheabhsú ach iad a spreagadh a bheith páirteach i ngníomhaíochtaí a chabhraíonn leo cairde agus scileanna sóisialta a fhorbairt (e.g. páirt a ghlacadh in obair ghrúpa sa rang agus páirt a ghlacadh i ngrúpa seach-churacalaim i rith nó i ndiaidh scoile).
- Ag úsáid straitéisí foghlama fud faid na scoile agus sa churaculum chun móthúcháin féin-fiúntas na ndaltaí a fheabhsú.
- Ag spreagadh múinteoirí agus tuismitheoirí chun díriú air agus dúshlán a thabhairt agus droch iompar a cheartú ag tacú leis an leanbh nuair a bhítear ag déileáil le hiompar diúltach go ginearálta.
- Nuair a dheintear déileáil le hiompar bulaíochta, réiteach a lorg agus ag ofráil tús úr le 'bileog ghlan' agus gan aon mhilleán má thugtar geallúint go mbeidh leasú.

8. Feitheoireacht agus Monatóireacht Dhaltai:

Deimhníonn an Bord Bainistíochta go bhfuil polasaithe feitheoireachta agus monatóireachta caoi i bhfeidhm chun iompar bulaíochta a chosc agus chun deileáil leis agus chun idirghabháil tapaigh a dhéanamh nuair is féidir.

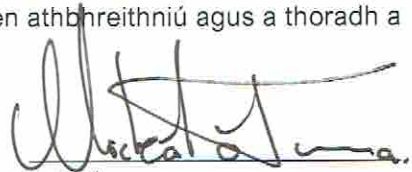
9. Deimhníonn an Bord Bainistíochta go ndéanfaidh an scoil, de réir a oibleagáidí faoin reachtaíocht chomhionannais, gach beart is indéanta go praiticiúil chun daltaí agus baill foirne a chosaint ar chiapadh gnéasach agus ar chiapadh ar aon cheann de na naoi bhforas, mar atá inscne lena n-áirítear trasinscne, stádas sibhialta, stádas teaghligh, treoshuíomh ghnéasach, reiligiún, aois, míchumas, cine nó ballraíocht den Lucht Siúil

10. Ghlac an Bord Bainistíochta leis an mbeartas seo: 27/01/2022 [dáta]

11. Tá an beartas seo ar fáil do phearsanra na scoile, foilsíodh é ar shuíomh Gréasáin na scoile (nó mura bhfuil suíomh ag an scoil, tá sé ar fáil ar shlí eile do thuismitheoirí agus do dhaltai ar iarratas) agus do Chumann na dTuismitheoirí (más ann dó). Cuirfear cóip den bheartas seo ar fáil don Roinn agus do phátrún na scoile má iarrtar é.

12. Athbhreithneoidh an Bord Bainistíochta an beartas agus a fheidhmiú uair amháin i ngach scoilbhliain. Cuirfear fógra scríofa gur athbhreithníodh beartas frithbhulaíochta na scoile ar fáil do phearsanra na scoile, foilseofar é ar shuíomh Gréasáin na scoile (nó mura bhfuil suíomh ag an scoil, cuirfear é ar fáil ar shlí eile do thuismitheoirí agus do dhaltáí ar iarratas) agus do Chumann na dTuismitheoirí (más ann dó). Cuirfear taifead den athbhreithniú agus a thoradh a chur ar fáil don phátrún agus don Roinn, leis, má iarrtar é.

Sínithe:
(Cathaoirleach an Bhoird Bhainistíochta)

(Príomhoide)

Dáta: 27/01/2022

Dáta: 27/01/2022

Dáta an chéad athbhreithnithe eile: 27/01/2023

Augustín 1

Is féidir le bulaíocht tarlú i roinnt slí. D'fheadfadh aon cheann díobh seo a leanas a bheith i gceist (ní líosta idirghabhálach é):

- **Iompar ionsaitheach leanúnach/dearcadh/comharthaíocht coirp, mar shampla:**

Ag béicigh agus fearg doshrianta

Maslú pearsanta

Íde béil

Teanga ionsaitheach dírithe ar dhuine aonair

Ag béicigh de shíor nó ag ruaigeadh daoine eile

Ionsaithe béil poiblí/cáineadh

Iompar mursanta

Ionsaí oscailte

Gotha ionsaitheacha agus teagmháil fhisiceach gan fáilte

- **Imeaglú, go fisiciúil, go síceolaíoch nó corraitheach: mar shampla:**

Magadh leanúnach

Stánadh d'aonghnó chun duine a dhéanamh míchompordach

Iompar míbheasách leanúnach agus dearcadh i leith duine aonair

Ag cur ceisteanna míoiriúnacha/ag rá rudaí míoiriúnacha: e.g. faoi chlann/saol pearsanta

Ag cur ceisteanna míoiriúnacha/ag rá rudaí míoiriúnacha: e.g. saol sóisialta nó obair scoile

- **Cur isteach ar shealúchas, mar shampla:**

Ag goid/ag déanamh damáiste do leabhair nó do threallamh
 Ag goid/ ag déanamh damáiste d'éadaí nó sealúchas eile
 Ag éileamh airgid trí bhagairt a dhéanamh
 Sealúchas a bhogadh, a chur faoi cheilt nó ag cur isteach ar shealúchas go leanúnach
 Ag marcáil/ag loiteadh sealúchais

- **Bonn á bhaint de dhuine/Méalú Poiblí nó Príobháideach mar shampla:**

Ton cromshúileach
 Eolas mór le rá agus acmhainn a cheilt
 Ag scríobh nótaí gan ainm leo
 Ráitis ag caitheamh anuas ar dhuine nó beag is fiú a dhéanamh de dhuine
 Cleasa mailíseacha nó scéalta grinn a dhéanann beag is fiú de dhuine
 Beag is fiú a dhéanamh d'iarrachtaí daoine eile, dá suim nó dá dtuairimí nua
 Forainmneacha a dhéanann beag is fiú de dhuine nó bídis gránna (duine a bhaisteadh)
 Ráitis diúltacha i dtaobh inscne, féiniúlacht ghnéis nó claonadh gnéis
 Ag úsáid meáin leictreonacha nó aon mhéan eile don méid luaite thuas (cibearbhulaíocht)
 Aithriseoireacht dímhéasúil a dhéanamh ar dhuine faoi leith nuair nach bhfuil siad i láthair
 Ag diúltú déileáil le fadhbanna ach ag díriú ina ionad san ar an duine

- **Dúdhíúltú nó aonrú a dhéanamh, mar shampla:**

Duine a aonrú d'aonghnó
 Cosc a chur ar dhuine a bheith mar bhall de ghrúpa d'aonghnó
 Cosc a chur ar dhuine a bheith páirteach i ngníomhaíocht d'aonghnó, is cuma an obair scoile
 nó caitheamh aimsire é sin
 Ag cur an milleán ar dhalta do rudaí nár dhein sé/i